

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Tdo/14/2025
Identifikačné číslo spisu:	7122010389
Dátum vydania rozhodnutia:	31.03.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Zeleňáková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:7122010389.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Martiny Zeleňákovvej a sudcov JUDr. Dušana Szabóa a JUDr. Dušana Krč - Šeberu, v trestnej veci obvineného P. V., pre obzvlášť závažný zločin vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona, na verejnom zasadnutí konanom 31. marca 2026 v Bratislave, o dovolaní obvineného proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 30. januára 2024, sp. zn. 6 To 123/2023, takto

rozhodol:

I. Podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovuje, že uznesením Krajského súdu v Košiciach z 30. januára 2024, sp. zn. 6 To 123/2023 bol z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. i) Trestného poriadku

porušený zákon

v ustanoveniach § 168 ods. 1 Trestného poriadku a § 319 Trestného poriadku a v ustanoveniach § 37 písm. m) Trestného zákona, § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona a § 145 ods. 2 písm. c) Trestného zákona

v neprospech obvineného P. V..

Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušuje uznesenie Krajského súdu v Košiciach z 30. januára 2024, sp. zn. 6 To 123/2023 v celom rozsahu a zrušuje aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku p r i k a z u j e Krajskému súdu v Košiciach, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

II. Podľa § 380 ods. 2 Trestného poriadku obvineného P. V., nar. XX. S. XXXX v O., trvale bytom B. XXX, okr. O., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v Ústave na výkon väzby a Ústave na výkon trestu odňatia slobody Leopoldov z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) a písm. c) Trestného poriadku berie do väzby, ktorú obvinený bude vykonávať v Ústave na výkon väzby Košice. Väzba obvineného začína vyhlásením tohto rozsudku 31. marca 2026 o 11.15 hod.

Podľa § 80 ods. 1 písm. c), ods. 2 Trestného poriadku väzbu obvineného P. V. dohľadom probačného a

mediačného úradníka n e n a h r á d z a.

Odôvodnenie

I.

1. Mestský súd Košice (ďalej tiež „súd prvého stupňa“) rozsudkom z 9. októbra 2023, sp. zn. 7 Tk/1/2022 uznal obvineného P. V. (ďalej tiež „obvinený“ alebo „dovolateľ“) vinným z obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že:

„v obci B., okres O. v obývacej izbe rodinného domu s popisným číslom XXX, v presne nezistenej dobe, od 22.00 hod. dňa 4. októbra 2021 do 00.30 hod. dňa 5. októbra 2021, v úmysle usmrtiť poškodenú W. D., túto napadol kuchynským nožom tým spôsobom, že ju bodol do oblasti horného kvadrantu ľavého prsníka, čím jej spôsobil bodnorezné poranenie v ľavej hrudníkovej oblasti, s úplným priebodom srdca, pričom bezprostrednou príčinou smrti menovanej bolo masívne krvácanie so stratou krvi, sprevádzané nedokrvením srdcovej svaloviny, ktoré viedlo k rozvoju šoku a tým k smrti poškodenej.“

2. Súd prvého stupňa obvinenému podľa § 145 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 37 písm. m) a § 38 ods. 4 Trestného zákona uložil trest odňatia slobody vo výmere 22 (dvadsaťdva) rokov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 3 písm. b) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom strázenia. Obvinenému ďalej podľa § 76 ods. 1 Trestného zákona a § 78 ods. 1 Trestného zákona uložil ochranný dohľad na 3 (tri) roky a zároveň podľa § 60 ods. 1 písm. a) Trestného zákona aj trest prepadnutia vecí, a to predmetu č. 35 - kuchynského noža s označením Smart Cook Stainless Steel s tým, že podľa § 60 ods. 5 Trestného zákona sa vlastníkom prepadnutej veci stáva štát. Súd prvého stupňa tiež obvinenému podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku uložil povinnosť nahradiť poškodenej I. C. z titulu nemajetkovej ujmy, škodu vo výške 31.150 eur.

3. Krajský súd v Košiciach (ďalej tiež „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) na podklade odvolania obvineného rozhodol uznesením z 30. januára 2024, sp. zn. 6 To 123/2023 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) tak, že odvolanie obvineného podľa § 319 Trestného poriadku zamietol, čo do výroku o vine a treste a podľa § 321 ods. 1 písm. f), ods. 2 Trestného poriadku zrušil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o náhrade škody s tým, že podľa § 322 ods. 1 Trestného poriadku sám rozhodol tak, že podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku poškodenú I. C., s jej nárokom na náhradu škody, odkázal na civilný sporový proces.

4. Obvinený prostredníctvom obhajkyne JUDr. Ivica Štiglitz podal proti napadnutému uzneseniu a konaniu, ktoré mu predchádzalo dovolanie z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g), písm. h) a písm. i) Trestného poriadku.

5. V písomných dôvodoch podaného dovolania obvinený po stručnom zrekapitulovaní predchádzajúceho konania a rozhodnutí počas neho vydaných, namietajúc porušenie ustanovení zákona pri rozhodovaní a postupe v konaní, ktoré mu predchádzalo, s poukazom na arbitrárnosť v kontexte nedostatočného odôvodnenia rozhodnutí súdov, vyslovil názor, že súd sa náležite nevysporiadal so všetkými obhajobnými argumentmi dôležitými pre rozhodnutie vo veci, a preto považoval za potrebné celý obsah písomného odôvodnenia svojho odvolania, ktoré podal proti rozsudku okresného súdu, zahrnúť do obsahu podaného dovolania v zmysle ustanovenia § 374 ods. 3 Trestného poriadku. V blížšom odôvodnení dovolania obvinený, poukazujúc na kvalifikáciu skutku ako obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona v spojení s § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona, namietal výmeru trestu, keďže podľa jeho názoru, v konaní nebol preukázaný vzájomný vzťah medzi ním a poškodenou ako osobami navzájom si blízkymi, a teda že poškodená bola jeho družka, napĺňajúci kritériá osobitného kvalifikačného pojmu chránenej osoby podľa § 139 ods. 1

písm. c) Trestného zákona, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby podľa § 145 ods. 2 písm. c) Trestného zákona. V tejto súvislosti obvinený, podporne poukazujúc na spôsob života poškodenej, jej postoj k obvinenému, ako aj vzájomný vzťah medzi ním a poškodenou, v konkrétnostiach uviedol, že poškodená sa počas roka prevažne zdržiavala v rómskych osadách, ubytovniach, parkoch a na ulici, jej životnými druhmi boli osoby rómskeho pôvodu, ktoré boli aj otcami jej detí, s poškodenou intímne nežil a tvrdenie, že mu bola blízkou osobou, poprel.

6. Obvinený ďalej vo vzťahu k výroku o treste namietal, že súd prvého stupňa neprávne aplikoval ustanovenie § 37 písm. m) Trestného zákona, podľa ktorého je priťažujúcou okolnosťou to, že páchatel už bol za trestný čin odsúdený. V tejto súvislosti obvinený, poukazujúc na časový odstup od jeho skoršieho právoplatného odsúdenia, ako aj skutočnosť, že z vecného hľadiska tieto trestné činy nesúvisia vôbec (konkrétne rozhodnutím Vojenského obvodového súdu Prešov z 22. apríla 1975, sp. zn. T 61/75, bol uznaný vinným z trestného činu výtržníctva podľa § 202 ods. 1 Trestného zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 5 mesiacov), a najmä na skutočnosť, že z odpisu registra trestov je zrejmé, že jeho iné skoršie právoplatné odsúdenia (7 ďalších záznamov - posledný v roku 2005) boli zahladené, a teda sa na neho hľadí, ako keby nebol odsúdený, vyslovil názor, že výrok o treste je nespravodlivý, nemajúci oporu v Trestnom zákone a Trestnom poriadku.

7. Arbitrárnosť videl obvinený aj v spôsobe hodnotenia dôkazov, spočívajúcu v tom, že súd prvého stupňa nevzal do úvahy aj dôkazy svedčiace v jeho prospech, a to konkrétne lekárske správy o psychiatrických diagnózach poškodenej, dôkaz o sebapoškodzovaní poškodenej, lekársku správu týkajúcu sa rozsahu poškodenia jeho zraku, stopy krvi na jeho ošatení, ktoré, podľa jeho názoru, potvrdzujúcu jeho výpoveď o priebehu skutku.

8. Dovolateľ taktiež namietal, že okresný súd odmietol jeho návrhy na doplnenie dokazovania, ktoré podľa jeho názoru, boli spôsobilé mu privodiť priaznivé rozhodnutie, a to konkrétne vypracovanie znaleckého posudku alebo odborného vyjadrenia za účelom preukázania rozsahu poškodenia jeho zraku, vykonanie rekonštrukcie trestného činu a výsluch svedka K. C. ml. v prípravnom konaní, ako aj výsluch obhliadajúceho lekára a zdravotníkov za účelom preukázania, že došlo k manipulácii s telom poškodenej, čím svojím rozhodnutím a postupom zásadným spôsobom porušil jeho právo na obhajobu.

9. Arbitrárnosť vzhliadol obvinený aj v hodnotení dôkazov bez, podľa jeho názoru, akéhokoľvek akceptovateľného základu (poukazujúc na viaceré rozporuplné tvrdenia súdu prvého stupňa), ktoré nevyplynuli z vykonaného dokazovania - najmä zo záverov znaleckého posudku Kriminalistického a expertízneho ústavu Policajného zboru, odboru Kriminalistika, odvetvie kriminalistická biológia a kriminalistická genetická analýza ČES: PPZ-KEU-KE-EXP-2021/2302, popisujúceho zaistené stopy v extrémnom nesúlade so skutkovými a právnymi zisteniami súdu prvého stupňa.

10. V ďalšej časti dovolania obvinený namietal, že súd prvého stupňa, podľa jeho názoru, svojvoľne bez akéhokoľvek dôvodu spochybnil jeho tvrdenia o poškodení zraku (poukazujúc na obsah zápisnice o jeho výsluchu zo 6. októbra 2021 v prípravnom konaní a operáciu oboch očí v máji 2023), ktoré súdu podporne preukázal aj predložením lekárskej správy, len strohým odôvodnením s tým, že sú účelové. Podľa názoru dovolateľa rozsah poškodenia jeho zraku bol veľmi dôležitým faktorom aj v nadväznosti na celý proces utvárania znaleckého posudku vypracovaného znalkyňou MUDr. D. X. z odboru Zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria, ako aj znaleckého posudku vypracovaného znalkyňou Mgr. B. B. z odboru Psychológia, odvetvie klinická psychológia dospelých, a napriek tomu súd prvého stupňa na uvedenú skutočnosť neprihliadal.

11. V nadväznosti na uvedené dovolateľ spochybnil použiteľnosť znaleckých posudkov s ohľadom na zabezpečovanie podkladov, priebeh znaleckého skúmania, metódy použité znalkyňou a spôsob vyvodenia jej záverov, ktoré podrobne rozviedol a vyslovil názor, že závery predmetných znaleckých posudkov nie sú procesne použiteľné na preukazovanie skutočností rozhodných pre rozhodnutie o jeho vine, pretože obe znalkyne nevenovali dostatočný čas potrebný na komplexnú diagnostiku jeho osobnosti (znalkyňa Mgr. B. B. s obvineným strávila celkový čas 62 minút a znalkyňa MUDr. D. X. 36

minút), a preto s poukazom najmä na náročnosť vykonaných testov, podľa názoru obvineného, ich závery vyplývajúce zo znaleckých posudkov - o jeho agresivite, veľmi zlej prognóze prevýchovy, vysokom „lži skóre“, o terminálnom (konečnom) štádiu alkoholizmu, nebolo možné považovať za právne relevantné, a teda dostatočne virohodné.

12. Porušenie práva na obhajobu vzhliadol obvinený aj v skutočnosti, že súd prvého stupňa neakceptoval jeho námietky a vychádzal zo záverov vyššie uvedených znaleckých posudkov aj napriek tomu, že ich závery v konaní pred súdom spochybňoval a v tejto súvislosti tiež namietal vyjadrenie predsedu senátu súdu prvého stupňa na hlavnom pojednávaní konanom 28. septembra 2022, ktorý pri výsluchu znalkyne Mgr. B. B. v reakcii na výsluch znalkyne obhajkyňu upozornil, že nemá vzdelanie z odboru psychológie a zároveň uviedol, že znalkyňu pozná z pracovnej stránky už niekoľko desiatok rokov a jej posudky hodnotil ako nanajvýš kvalitné, z čoho potom vyvodil zaujatosť sudcu voči jeho osobe.

13. V závere podaného dovolania obvinený s poukazom na dôkazy svedčiace v jeho prospech, prezentujúc vlastné závery, ktoré, podľa jeho názoru, vyplynuli z vykonaného dokazovania - najmä zo záverov znaleckého posudku Kriminalistického a expertízneho ústavu Policajného zboru, odboru Kriminalistika, odvetvie kriminalistická biológia a kriminalistická genetická analýza ČES: PPZ-KEU-KE-EXP-2021/2302, popisujúceho zaistené stopy, vyslovil názor, že po vykonaní a zhodnotení dôkazov nemožno jednoznačne vysloviť jeho viny zo spáchania uvedeného skutku, a preto bolo potrebné aplikovať procesné pravidlo „in dubio pro reo“ (v pochybnostiach v prospech obvineného).

14. Obvinený preto navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom vyslovil, že napadnutým uznesením krajského súdu v spojení s rozsudkom súdu prvého stupňa bol z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g), písm. i), písm. h) Trestného poriadku porušený zákon v jeho neprospech a zrušil napadnuté uznesenie, ako aj rozsudok súdu prvého stupňa.

15. Obvinený podané dovolanie doplnil aj sám namietajúc, že zo skutkovej vety rozsudku súdu prvého stupňa nevyplýva vzájomný vzťah medzi ním a poškodenou, ktorý by zakladal dôvod na použitie ustanovenia § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona v spojení s ustanovením § 145 ods. 2 písm. c) Trestného zákona. V prípade, že súdy nižšieho stupňa z vykonaných dôkazov mali preukázané, že poškodená je jeho blízkou osobou, bolo ich povinnosťou túto skutočnosť premietnuť do skutkovej vety odsudzujúceho rozsudku v súlade s ustanovením § 163 ods. 3 Trestného poriadku, a to v zmysle vymedzenia všetkých zákonných znakov vrátane tých, ktoré odôvodňujú príslušnú právnu kvalifikáciu. Keďže, podľa názoru obvineného, k označeným skutkovým záverom zakladajúcim naplnenie skutkovej podstaty trestného činu podľa § 145 ods. 2 písm. c) Trestného zákona vo veci konajúce súdy nedospeli a napriek tomu ho uznali za vinného z trestného činu v uvedenej kvalifikácii, došlo k porušeniu zákona v ustanovení § 163 ods. 3 Trestného poriadku a v ustanovení § 145 ods. 2 písm. c) Trestného zákona, v jeho neprospech, čo zakladá dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom vyslovil, že napadnutým uznesením krajského súdu v spojení s rozsudkom súdu prvého stupňa bol z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku porušený zákon v ustanovení § 145 ods. 2 písm. c) Trestného zákona v jeho neprospech, zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu, ako aj rozsudok súdu prvého stupňa a prikázal súdu prvého stupňa, aby vec v potrebnom rozsahu znova prerokoval a rozhodol. Zároveň navrhol, aby jeho väzbu nahradil alternatívnymi prostriedkami.

16. K dovolaniu obvineného sa vyjadrila prokurátorka Krajskej prokuratúry Košice (ďalej tiež „prokurátorka“), ktorá vyslovila názor, že rozhodnutia súdov nižšieho stupňa sú zákonné a nie sú dané dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g), písm. h), písm. i) Trestného poriadku. Poukázala tiež na to, že obvinený bol od začiatku konania zastúpený ustanoveným obhajcom JUDr. Jurajom Kulom, neskôr splnomocnenou obhajkyňou JUDr. Ivicu Štiglitz a v tejto súvislosti uviedla, že dotknutí obhajcovia boli aktívni počas celého konania, zúčastňovali sa na úkonoch, predkladali podnety, pričom ani jeden z obhajcov nemal námietky proti priebehu jednotlivých úkonov a ani námietky plynúce z jeho práva na obhajobu v akomkoľvek rozsahu. Podľa názoru prokurátorky z odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa, ako aj z odôvodnenia napadnutého uznesenia je zrejmé, ktoré konkrétne dôkazy súd

prvého stupňa vykonal a rovnako, aké skutočnosti považovali sudy nižšieho stupňa za preukázané, na podklade ktorých dospeli k spravodlivému rozhodnutiu vo veci. Zdôraznila, že v podanom dovolaní obvinený len opakuje svoje doterajšie argumenty, ktoré už uplatnil v priebehu prípravného konania, v konaní pred súdom a v rámci odvolacieho konania, s ktorými sa podľa jej názoru, sudy nižšieho stupňa opakovane vysporiadali. Dodala, že orgány činné v trestnom konaní aj sudy nižšieho stupňa postupovali v každom štádiu trestného konania v súlade s ustanoveniami Trestného poriadku a za absolútneho rešpektovania jeho práva na obhajobu, dôkazy vykonávali zákonným spôsobom, zabezpečené dôkazy vyhodnotili v súlade s Trestným poriadkom a trest uložili v rámci zákonom ustanovenej trestnej sadzby. Prokurátorka preto navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

17. Obvinený, prostredníctvom svojej obhajkyne, predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky uznesenie Okresného súdu Rožňava z 2. februára 2026, sp. zn. 3 Nt 46/2024, právoplatné 12. februára 2026, ktorým dotknutý okresný súd podľa § 470 ods. 1 Trestného poriadku s použitím § 92 ods. 1 písm. c) Trestného zákona zahladil odsúdenie obvineného rozhodnutím Vojenského obvodového súdu Prešov z 22. apríla 1975, pre trestný čin výtržníctva podľa § 202 ods. 1 Trestného zákona (pozn. zákon č. 140/1961 Zb.), za čo mu bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) mesiacov, ktorý trest obvinený vykonal 29. novembra 1975.

18. Na verejnom zasadnutí konanom Najvyšším súdom Slovenskej republiky obvinený, prostredníctvom svojej obhajkyne, doplnil svoju argumentáciu k dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a uviedol, že vyjadrenia predsedu senátu súdu prvého stupňa na hlavnom pojednávaní konanom 28. septembra 2022 pri výsluchu znalkyne Mgr. B. B. (bod 12 tohto rozsudku) podľa jeho názoru preukazujú zaujatosť predsedu senátu súdu prvého stupňa k obhajobe.

19. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) skúmal splnenie procesných podmienok na podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané obvineným ako oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], v zákonnej lehote uvedenej v § 370 ods. 1 Trestného poriadku, potom ako obvinený využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok a bolo o ňom rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku), s obsahovými náležitosťami podľa § 374 ods. 1 Trestného poriadku a s uvedením dôvodu dovolania podľa § 374 ods. 2 Trestného poriadku.

20. Najvyšší súd zároveň zistil, že dovolanie obvineného je čiastočne dôvodné, a to vo vzťahu k námietkam spočívajúcim v nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku týkajúcom sa použitia ustanovení § 145 ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona, čo zakladá dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku a v nedostatočnom odôvodnení aplikácie § 37 písm. m) Trestného zákona pri ukladaní trestu, čo zakladá dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

21. V prvom rade sa žiada uviesť, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným a záväzným rozhodnutiam súdov predstavuje výrazný zásah do právnej istoty a stability právnych vzťahov v právnom štáte. Aj z uvedeného dôvodu je dovolanie určené k náprave najzásadnejších a zákonom taxatívne vymedzených procesných a hmotnoprávných väd, ktoré by svojimi dôsledkami mohli zásadne ovplyvniť trestné konanie, respektíve jeho procesný výsledok. Dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili sudy prvého a druhého stupňa. (R 57/2007).

22. Jednotlivé dovolacie dôvody [§ 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku], ktoré môže dovolateľ uplatňovať, sú vymedzené taxatívne a podstatne užšie ako dôvody zakotvené v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní, aby sa príliš širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nenarušovala právna istota. Dovolanie teda nezakladá ďalšiu riadnu opravnú inštanciu a nepredstavuje „ďalšie odvolanie“. (Primerane napríklad uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

sp. zn. 4 Tdo 67/2018, 4 Tdo 17/2019, 4 Tdo 23/2019, 5 Tdo 85/2017, 5 Tdo 7/2020).

23. Zároveň je potrebné uviesť, že viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Ak chybám, vytýkaným v podanom dovolaní v zmysle § 374 ods. 1 Trestného poriadku nezodpovedá dovolaťom označený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, ani iný dôvod dovolania uvedený v tomto (naposledy uvedenom) ustanovení, dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku alebo zamietne podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku, a to bez toho, aby zisťoval inú chybu napadnutého rozhodnutia alebo konania, ktorá by zodpovedala právnomu dôvodu dovolania označenému dovolaťom v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku. Ak ale dovolací súd zistí chybu rozhodnutia alebo konania, vecne špecifikovanú dovolaťom podľa § 374 ods. 1 Trestného poriadku, ktorej pri jej správnej právnej (procesnej) kvalifikácii zodpovedá iný dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, než ktorý dovolať uviedol v dovolaní v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku, dovolací súd vyhovie dovolaniu postupom podľa § 386 a nasledujúcich ustanovení Trestného poriadku a zistenú chybu vo výroku svojho rozsudku podradí pod dovolací dôvod zodpovedajúci zákonu. (primerane R 120/2012).

24. Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

25. V nadväznosti na dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku je v prvom rade potrebné zdôrazniť, že dovolanie z citovaného dôvodu možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť. V rámci posudzovania existencie tohto dovolacieho dôvodu súd skúma, či skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol správne podradený (subsumovaný) pod príslušnú skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad odôvodňuje naplnenie tohto dovolacieho dôvodu. Do úvahy prichádzajú alternatívy, že skutok mal byť právne kvalifikovaný ako iný trestný čin alebo, že skutok nie je trestným činom.

26. Najvyšší súd zároveň uvádza, že konštrukcia a štruktúra jednotlivých dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. a) až písm. l) Trestného poriadku, resp. aj § 374 ods. 3 Trestného poriadku stanovuje, že dovolanie, ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdu vo veci samej, je určené na nápravu výslovne uvedených procesných a hmotnoprávnych chýb. Dovolanie preto nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvého a druhého stupňa. Dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku je daný v prípadoch, keď rozhodnutie súdov spočíva na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. Touto formuláciou zákon vyjadruje, že dovolanie je určené na nápravu právnych chýb rozhodnutia vo veci samej, pokiaľ tieto chyby spočívajú v právnom posúdení skutku alebo iných skutočností podľa noriem hmotného práva. Poukazovanie na nesprávne skutkové zistenia, na ktorých je rozhodnutie založené, alebo nesúhlas s hodnotením dôkazov súdmi tento dovolací dôvod nenapĺňa. (R 57/2007-II.)

27. Inak povedané, vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého prípadne druhého stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať alebo korigovať len odvolací súd. Dovolací súd nie je možné

chápať ako tretiu „odvoláciu“ inštanciu zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdu druhého stupňa. Ani extrémny nesúlad právoplatne zisteného skutku s vykonanými dôkazmi nenaplnia dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, keďže pochybenia skutkovej povahy v podstatných okolnostiach sú uplatniteľné len v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku (R 14/2015-III).

28. Obvinený bol rozsudkom súdu prvého stupňa uznaný vinným z obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona, pričom krajský súd sa s takouto právnou kvalifikáciou ustáleného skutku bez výhrad stotožnil.

29. Podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona obzvlášť závažného zločinu vraždy sa dopustí ten, kto iného úmyselne usmrť a taký čin spácha na chránenej osobe.

30. Podľa § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona sa chránenou osobou rozumie blízka osoba.

31. Podľa § 127 ods. 4 Trestného zákona sa blízkou osobou na účely tohto zákona rozumie príbuzný v priamom pokolení, osvojiteľ, osvojenec, súrodenec a manžel; iné osoby v rodinnom alebo obdobnom pomere sa pokladajú za navzájom blízke osoby len vtedy, ak by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá právom pociťovala ako ujmu vlastnú.

32. Skutok, ktorým sa obvinený uznáva za vinného, musí byť v skutkovej vete rozsudku vymedzený tak, aby zodpovedal všetkým znakom skutkovej podstaty trestného činu, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného (primerane R 12/2009), a to vrátane znaku, ktorý podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby.

33. So zreteľom na obvineným uplatnenú námietku sa žiada uviesť, že podľa § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona možno spáchanie činu voči blízkej osobe ako chránenej osobe považovať za okolnosť, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby, len vtedy, ak bol trestný čin spáchaný v súvislosti so stavom takejto osoby, čo vyplýva z ustanovenia § 139 ods. 2 Trestného zákona. Uvedené musí byť vykonaným dokazovaním nepochybne preukázané a ustálené v skutkových záveroch, t. j. v skutkovej vete výroku o vine odsudzujúceho rozsudku. Samotné odôvodnenie rozhodnutia, akokoľvek podrobné a presvedčivé, však nepostačuje.

34. Vychádzajúc zo skutkovej vety rozsudku súdu prvého stupňa je potrebné uviesť, že táto neobsahuje žiadne skutkové okolnosti, na podklade ktorých by bolo možné dospieť k záveru, že poškodená bola blízkou osobou obvineného. Súd prvého stupňa použil spojenie „...v úmysle usmrtiť poškodenú W. D....“, z ktorého však nie je možné vyvodiť existenciu akéhokoľvek vzťahu medzi obvineným a poškodenou.

35. Pochybenie súdu prvého stupňa, ktoré odvolací súd neodstránil, zásadne ovplyvnilo postavenie obvineného (§ 371 ods. 5 Trestného poriadku), pretože skutok uvedený v skutkovej vete rozsudku súdu prvého stupňa je možné právne kvalifikovať len ako obzvlášť závažný zločin vraždy podľa § 145 ods. 1 Trestného zákona s trestnou sadzbou trestu odňatia slobody od 15 do 20 rokov. Obvinenému však bol ukladaný trest podľa § 145 ods. 2 Trestného zákona, podľa ktorého je možné páchateľovi takéhoto trestného činu uložiť trest odňatia slobody v trestnej sadzbe od 20 do 25 rokov, resp. trest odňatia slobody na doživotie. Obvineným označený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku bol tak celkom zjavne naplnený.

36. Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

37. K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku najvyšší súd stabilne judikuje, že právo na obhajobu je potrebné chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu (§ 34 ods. 5 Trestného poriadku) a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Za

porušenie práva na obhajobu podľa tohto ustanovenia, preto nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Trestného poriadku, resp. uplatnení oprávnenia podľa § 2 ods. 11 Trestného poriadku. Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učinенý podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a nebude ju už overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktoré vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu (R 7/2011).

38. Právo na obhajobu garantované čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky nachádza svoj odraz v celom rade ustanovení Trestného poriadku upravujúcich jednotlivé čiastkové obhajovacie práva obvineného v rôznych štádiách trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Z dikcie citovaného dovolacieho dôvodu je totiž jednoznačne zrejmé, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilým dovolacím dôvodom. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu potom o zásadné porušenie práva na obhajobu ide najmä v prípade, keď obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby. Výnimočne môže ísť aj o porušenie iných obhajovacích práv obvineného, ktorých porušenie sa prejaví na jeho postavení zásadným spôsobom.

39. Obvinený namietal nesprávnu aplikáciu ustanovenia § 37 písm. m) Trestného zákona, podľa ktorého priťažujúcou okolnosťou je najmä to, že páchatel bol už za trestný čin odsúdený; súd môže podľa povahy predchádzajúceho odsúdenia na túto okolnosť neprihliadať.

40. V tejto súvislosti je však potrebné uviesť, že námietky týkajúce sa nesprávnej aplikácie priťažujúcej okolnosti žiaden dovolací dôvod, ani podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku v zásade nenapĺňajú, pretože otázka zisťovania, resp. zhodnotenia (ne)existencie poľahčujúcich okolností a priťažujúcich okolností je otázkou skutkovou, ktorá je vylúčená z preskúmania dovolacieho súdu v prípade, že tento koná na podklade dovolania obvineného podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku (primerane R 18/2015).

41. Na strane druhej súdy nižšieho stupňa sú povinné obvinenému zrozumiteľným spôsobom vysvetliť, prečo tú - ktorú poľahčujúcu alebo priťažujúcu okolnosť v jeho prípade (ne)použili.

42. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je totiž aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napríklad rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 209/04, IV. ÚS 350/2014, II. ÚS 449/2015, IV. ÚS 115/2003, II. ÚS 76/2007, I. ÚS 241/2007).

43. Rovnako Európsky súd pre ľudské práva pripomenul, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú (García Ruiz proti Španielsku z 21. januára 1999). Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva teda nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997,

Higgins proti Francúzsku z 19. februára 1998). Z práva na spravodlivú súdnu ochranu vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska proti Švajčiarsku z 29. apríla 1993, II. ÚS 410/06, III. ÚS 155/2018).

44. Z hľadiska práva na obhajobu [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku] ako imanentnej súčasť spravodlivého procesu je potom potrebné posúdiť, či skôr konajúce súdy nižšieho stupňa (v komplexe ich rozhodnutí) svoje relevantné závery náležite odôvodnili vo všetkých podstatných okolnostiach pre rozhodnutie (primerane rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 546/2020, IV. ÚS 156/2022). Absencia vôbec akejkoľvek odpovede na obvineným nastolené námietky, na ktoré krajský súd vo svojom napadnutom uznesení nereagoval, je možné subsumovať pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (primerane rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 546/2020, IV. ÚS 171/2021, IV. ÚS 463/2021, IV. ÚS 491/2021, IV. ÚS 510/2021, IV. ÚS 156/2022), pritom najvyšší súd sám dôkazy nehodnotí, avšak posúdi, či sa s kritickou otázkou prijateľne (udržateľne) vysporiadal súd, ktorého rozhodnutie dovolací súd preskúmava [z hľadiska dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku] - primerane rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 546/2020, IV. ÚS 156/2022.

45. V nadväznosti na uvedené je nutné skúmať najmä to, či obvineným nastolené otázky relevantného charakteru odvolací súd zodpovedal a ak áno, či takáto odpoveď mala dostatočne vyčerpávajúci charakter. Pričom však nestačí, ak príslušný súd na argument obvineného „len“ zareaguje - podstatným je, či sa s ním dostatočne vyrovná (primerane napríklad rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 292/2020, III. ÚS 402/2008, III. ÚS 44/2011). Iba vtedy možno v ústavnoprávnej rovine zodpovedne posúdiť spravodlivosť trestného konania ako celku berúc do úvahy skôr zmienené kritériá (primerane rozhodnutia najvyššieho súdu napríklad sp. zn. 1Tdo/11/2021, 3Tdo/64/2011).

46. Podľa § 176 ods. 2 Trestného poriadku v odôvodnení (uznesenia) treba, ak to prichádza podľa povahy veci do úvahy, uviesť najmä skutočnosti, ktoré sa považujú za dokázané, dôkazy, o ktoré sa skutkové zistenia opierajú, úvahy, ktorými sa rozhodujúci orgán spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, ako aj právne úvahy, na ktorých základe podľa príslušných ustanovení zákona posudzoval dokázané skutočnosti.

47. Podľa § 168 ods. 1 Trestného poriadku ak rozsudok obsahuje odôvodnenie, súd v ňom stručne uvedie, ktoré skutočnosti vzal za dokázané, o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia opiera a akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, najmä ak si navzájom odporujú. Z odôvodnenia musí byť zrejmé, ako sa súd vyrovnal s obhajobou, prečo nevyhovel návrhom na vykonanie ďalších dôkazov a akými právnymi úvahami sa spravoval, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona v otázke viny a trestu. Ak rozsudok obsahuje ďalšie výroky, treba odôvodniť aj tieto výroky.

48. Ťažiskom súdneho rozhodnutia je jeho presvedčivosť obsiahnutá v odôvodnení vyhotovenom podľa § 168 ods. 1 Trestného poriadku (ak ide o rozsudok), prípadne § 176 ods. 2 Trestného poriadku (ak ide o uznesenie). Len také odôvodnenie rozhodnutia zodpovedá aj požiadavke čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ak dáva primeranú odpoveď aj na návrhy, argumenty a námietky účastníka konania, a teda svojím obsahom zaručuje riadny výkon spravodlivosti a je predpokladom možnosti kontroly verejnosťou a uplatňovania opravných prostriedkov v zmysle poučenia (primerane napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Tost/16/2015, 6To/12/2016).

49. Z odpisu registra trestov obvineného vyplýva, že pred odsúdením rozsudkom súdu prvého stupňa bol osemkrát súdne trestaný, pričom v čase jeho odsúdenia v prejednávanej veci, sa v prípade siedmich odsúdení na neho hľadelo, akoby nebol odsúdený. V prípade odsúdenia Vojenským obvodovým súdom Prešov z 22. apríla 1975, sp. zn. T 61/75, zahľadanie jeho odsúdenia z odpisu registra trestov nevyplývalo, pričom išlo o odsúdenie pre trestný čin výtržníctva podľa § 202 ods. 1 zákona č. 140/1961 Zb. s tým, že mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) mesiacov nepodmienečne, ktorý

trest vykonal 29. novembra 1975.

50. K priťažujúcej okolnosti podľa § 37 písm. m) Trestného zákona súd prvého stupňa v odôvodnení jeho rozsudku uviedol len toľko, že „Odpis z registra trestov poukazuje na kriminálnu minulosť obžalovaného, aj keď ide o odsúdenia staršieho dáta, v počte 8, z toho v 7 prípadoch sa na páchatela hľadí, ako keby nebol odsúdený.“ a zároveň to, že „U obžalovaného P. V. prevažoval pomer priťažujúcich okolností.“ Krajský súd v napadnutom uznesení argumentáciu súdu prvého stupňa zopakoval a konštatoval existenciu priťažujúcej okolnosti podľa § 37 písm. m) Trestného zákona.

51. Avšak v rozsudku súdu prvého stupňa, ako aj v napadnutom uznesení absentujú úvahy, prečo súdy nižšieho stupňa vzhľadom na povahu predchádzajúceho odsúdenia obvineného Vojenským obvodovým súdom Prešov z 22. apríla 1975, sp. zn. T 61/75 na túto skutočnosť prihliadali v podobe priťažujúcej okolnosti podľa § 37 písm. m) Trestného zákona. Reakcia súdu prvého stupňa, ako aj odvolacieho súdu bola o to žiaducejšia, že v čase rozhodnutia súdu prvého stupňa išlo o odsúdenie obvineného spred 48 rokov. Pochybenie súdu prvého stupňa a následne aj odvolacieho súdu teda spočívalo v tom, že obvinenému neposkytli žiadnu odpoveď na otázku, prečo neaplikovali „dovetok“ plynúci z ustanovenia § 37 písm. m), text za bodkočiarkou, Trestného zákona, a nevysvetlili, prečo nebolo možné na predmetné odsúdenie neprihliadať.

52. Vzhľadom na to, že súd prvého stupňa a následne ani odvolací súd adekvátne (zákonne, zrozumiteľne, presvedčivo, dostatočne vyčerpávajúco) nevysvetlili svoje úvahy týkajúce sa uloženia trestu, dopustili sa porušenia ustanovení § 168 ods. 1 Trestného poriadku, § 37 písm. m) Trestného zákona (súd prvého stupňa svoje rozhodnutie dostatočne neodôvodnil v otázke ukladania trestu) a § 319 Trestného poriadku (krajský súd tento nedostatok nenapravil, ale odvolanie obvineného ako nedôvodne zamietol) v neprospech obvineného a takýmto svojím postupom naplnili dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a tým, že skutok nesprávne právne kvalifikovali, dopustili sa porušenia ustanovení § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona a § 145 ods. 2 písm. c) Trestného zákona v neprospech obvineného, čím naplnili dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

53. Najvyšší súd preto napadnuté rozhodnutie krajského súdu zrušil (ako aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad) a prikázal mu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol. Najvyšší súd dospel k záveru, že zistené nedostatky môže krajský súd napraviť, preto nepovažoval za potrebné zrušovať aj rozhodnutie súdu prvého stupňa.

54. Týmto rozhodnutím dovolacieho súdu sa teda prejednávajúca vec dostala do štádia konania pred odvolacím súdom. V novom konaní bude úlohou odvolacieho súdu pri viazanosti právnym názorom dovolacieho súdu podľa § 391 ods. 1 Trestného poriadku opätovne rozhodnúť o odvolaní obvineného s tým, že bude povinný správne právne kvalifikovať skutok uvedený v skutkovej vete rozsudku súdu prvého stupňa, túto právnu kvalifikáciu premietnuť do nového výroku o vine a výroku o treste a zároveň opätovne rozhodnúť o uplatnenom nároku na náhradu škody, výrok o ktorom nebolo možné ponechať týmto rozsudkom nedotknutý vzhľadom na potrebu zrušenia napadnutého uznesenia v celom rozsahu a svoje rozhodnutie aj náležite odôvodniť. Pokiaľ ide o priťažujúcu okolnosť podľa § 37 písm. m) Trestného zákona, túto už s ohľadom na zahľadanie aj ostatného odsúdenia nebude možné obvinenému pričítať.

55. Najvyšší súd zároveň pripomína, že dovolanie bolo podané len v prospech obvineného, a preto bude krajský súd v ďalšom konaní limitovaný zásadou zákazu reformatio in peius (zákazu zmeny k horšiemu) v zmysle § 391 ods. 2 Trestného poriadku.

56. Ďalšie dovolacie námietky nepovažoval najvyšší súd za opodstatnené.

57. Nie je možné obvinenému prisvedčiť, že by sa súd prvého stupňa nevysporiadal s jeho obhajobou a nereagoval na jeho záverečnú reč s ohľadom na odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa, kde od str.

13 súd prvého stupňa reaguje na obhajobnú argumentáciu obvineného počas trestného stíhania zhrnutú v jeho záverečnej reči. V dovolaní potom obvinený ponúka najmä vlastné hodnotenie vykonaného dokazovania, ktoré však nezakladá žiaden dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, pretože ide o námietku skutkového charakteru (bod 27 tohto rozhodnutia). Najvyšší súd preto svoju pozornosť zameril na to, či je napadnuté uznesenie v spojení s rozsudkom súdu prvého stupňa riadne (náležite) odôvodnené (body 42 až 48 tohto rozhodnutia).

58. Obvinený poukazoval na zdravotný stav poškodenej, na jej opakované hospitalizácie, na psychiatrickom oddelení, abúzus alkoholu, jej suicidálne sklony a v tejto súvislosti rozvíjal obhajobnú argumentáciu smerujúcu k tomu, že poškodená mala spáchať samovraždu, pričom na podporu svojich tvrdení poukázal aj na prípad z minulosti, kedy sa poškodená porezala nožom a z tohto konania krivo obvinila práve jeho. Súd prvého stupňa túto argumentáciu obvineného neponechal bez povšimnutia a poukázal na vykonané dokazovanie, najmä na výsluch znalca MUDr. K. V., PhD. na hlavnom pojednávaní a znalecký posudok č. 1/2022 vypracovaný znalcami MUDr. K. V., PhD. a MUDr. P. C., z ktorého vyplynulo, že poškodená si zranenia nemohla spôsobiť sama. Obvinený teda dostal relevantnú odpoveď na uvedenú obhajobnú argumentáciu, ktorá, podľa názoru najvyššieho súdu, nejaví známky arbitrárnosti, či svojvôle pri hodnotení vykonaného dokazovania.

59. Súd prvého stupňa sa tiež adekvátne vysporiadal s poukazom obvineného na jeho zrakový hendikep. Je pravdou, že poznámka súdu prvého stupňa vo vzťahu k času, kedy obvinený začal na svoje zrakové postihnutie poukazovať nie je náležitá (pozn. obvinený tak mohol počas hlavného pojednávania urobiť kedykoľvek do vyhlásenia dokazovania za skončené), na strane druhej však súd prvého stupňa tiež uviedol, že obvinený nenamietal, že by mu jeho zrakové postihnutie malo brániť vo vnímaní okolností v dome po tom, ako našiel poškodenú na zemi a ani v privolaní pomoci a najmä poukázal na to, že z vykonaného dokazovania vyplynulo, že obvinený bol samostatný v každodenných činnostiach, vedel sa pohybovať po dome, vo dvore, aj po dedine, z čoho potom vyvodil, že svojmu stavu bol dobre prispôsobený, a teda že nie je možné vylúčiť, že by spáchal skutok len s poukazom na jeho slabý zrak.

60. Čo sa týka obvineným namietanej absencie úmyslu a pohnútky najvyšší súd uvádza, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení. Dovolať dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku preto nemôže napĺňať ani poukaz na to, či bola alebo nebola v konaní preukázaná subjektívna stránka skutkovej podstaty trestného činu. Táto totiž predstavuje vnútorný vzťah páchatel'a k spáchanému trestnému činu, ktorý nie je možné skúmať priamo, ale len sprostredkovane, t. j. tak, ako sa navonok prejavuje v jeho konaní, ktoré je napokon obsahom skutkovej vety rozhodnutia (R 3/2011).

61. Pokiaľ ide o subjektívnu stránku vo forme zavinenia, tá je daná psychickým vzťahom páchatel'a k ním spôsobenému následku (kvalifikovaným podľa kritérií § 15 a § 16 Trestného zákona) a na jej bližšiu špecifikáciu sa usudzuje podľa vonkajších prejavov páchatel'a (zodpovedajúcich znakom objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu) popísaných v skutkovej vete. Skutková veta preto nie je priamym popisom subjektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu, ale nesmie zavinenie páchatel'a zodpovedajúce použitej právnej kvalifikácii vylučovať alebo relevantne spochybňovať z toho hľadiska, že v dôsledku inej formy zavinenia bolo potrebné použiť odlišnú právnu kvalifikáciu, alebo že vôbec nejde o trestný čin pre nedostatok zavinenia, resp. úmyselného zavinenia pri úmyselnom trestnom čine. Pri kvalifikačnom prieskume sa teda musí dovolací súd vyrovnáť, ako už bolo uvedené, s oboma popísanými kvalifikačnými líniami, a to na základe znenia skutkovej vety odsudzujúceho rozsudku, avšak bez opory v hodnotení dôkazov, či už skôr konajúcimi súdmi, alebo vo vlastných skutkových úvahách, a preto dovolací súd musí znenie skutkovej vety rešpektovať a nesmie ho (fakticky) dôkaznými, resp. skutkovými úvahami a závermi pretvárať ani (z hľadiska podstaty svojho rozhodnutia) podporovať. (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 13. apríla 2021, sp. zn. IV. ÚS 336/2020).

62. Podľa názoru najvyššieho súdu zavinenie obvineného vo forme priameho úmyslu zo znenia skutkovej vety rozsudku súdu prvého stupňa jednoznačne vyplýva. Tento záver je možné nepochybne vyvodiť zo spojenia „...napadol kuchynským nožom tým spôsobom, že ju bodol do oblasti horného

kvadrantu ľavého prsníka, čím jej spôsobil bodnorené poranenie v ľavej hrudníkovej oblasti, s úplným priebodom srdca..." Z citovanej časti skutkovej vety vyplýva, že nástrojom útoku obvineného na poškodenú bol kuchynský nôž, pričom miesto bodnutia bolo v časti tela poškodenej, kde je umiestnené srdce človeka. Obvinený tak útočil nástrojom, o ktorom musel vedieť, že má smrtiace účinky, pokiaľ je ním obeť bodnutá v prípade, že bodnutie smeruje na srdce obete. V konaní obvineného bola preto prítomná tak vedomostná, ako aj vôľová zložka jeho konania, a to aj vzhľadom na okolnosť, že zo skutkovej vety nevyplývajú žiadne okolnosti nasvedčujúce tomu, že by bodnutie bolo len náhodné, resp. že by náhodným bolo miesto bodnutia na tele poškodenej.

63. Pokiaľ ide o motív (pohnútku) konania obvineného (t. j. vnútorný podnet, ktorý viedol obvineného k rozhodnutiu spáchať trestný čin) je pravdou, že v priebehu trestného stíhania nebol zistený a ani dokázaný, hoci podľa § 119 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku v trestnom konaní treba dokazovať najmä, kto skutok spáchal a z akých pohnútok. Na strane druhej však obvinený spáchanie skutku popieral, pričom jeho priamy svedok zistený nebol, preto v zásade ani nebolo dôkazu, na poklade ktorého by bolo možné motív konania obvineného spoľahlivo zistiť a preukázať. Zároveň v prípade obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1 Trestného zákona pohnútku nie je obligatónnym znakom skutkovej podstaty tohto trestného činu (pozn. vo všeobecnosti je pohnútku fakultatívnym znakom subjektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu), a preto ani jej nezistenie v prejednávanej veci nevylučuje trestnoprávnu zodpovednosť obvineného. Namietané nezistenie motívu konania obvineného preto v prejednávanej trestnej veci nezakladá žiaden dôvod dovolania.

64. Námietky obvineného k priebehu skutku v tej časti, v ktorej súd prvého stupňa uviedol, že na kolíku (plastovo - kovový štipec žltej farby) bola zistená prítomnosť krvi a biologického materiálu sú čiastočne dôvodné, avšak bez relevancie k niektorému z dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Zo znaleckého posudku Kriminalistického a expertízneho ústavu Policajného zboru z 1. decembra 2021, č. ČES: PPZ-KEU-KE-EXP-2021/2302 skutočne vyplýva, že na kolíku nebola zistená prítomnosť krvi a z biologického materiálu, ktorý bol z kolíka zaistený, bola vykonaná analýza DNA, ktorá potvrdila zhodu s DNA profilom porovnávacej vzorky krvi poškodenej. Táto zjavná nesprávnosť však nespôsobuje arbitrárnosť záverov súdu prvého stupňa o priebehu skutku v tom, že to musel byť obvinený, kto jednu zo zavesených ponožiek na šnúre na dvore rodinného domu použil na to, aby pomocou nej zobral kuchynský nôž, tento vyhodil do smetnej nádoby u susedov a ponožku odhodil, pričom táto sa zachytila na tuji, kde bola zaistená a týmto spôsobom sa na ponožku dostala jeho pachová stopa (bez ohľadu na neexistenciu DNA dôkazu proti obvinenému, jeho manipuláciu s ponožkou preukazuje pachová stopa).

65. Ani námietky vo vzťahu k znaleckým posudkom MUDr. D. X., znalkyne z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria č. 87/2021 a Mgr. B. B., znalkyne z odboru psychológia, odvetvia klinická psychológia detí, klinická psychológia dospelých a psychológia sexualita č. 73/2021, žiaden dôvod dovolania, a to ani podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku nezakladajú.

66. Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

67. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku je potrebné podotknúť, že ho možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané zákonným spôsobom. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom, musí byť z obsahu spisu zrejmá a porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku. Nesprávny procesný postup pri získaní alebo vykonávaní dôkazov tak môže viesť k naplneniu tohto dovolacieho dôvodu iba vtedy, ak mal negatívny materiálny dopad na práva obvineného, teda vtedy, ak odsúdenie obvineného bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na dôkazoch, ktorého získanie alebo vykonanie sa spochybňuje (R 24/2020-I).

68. Ak sa nepreukážu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, a to aj so zreteľom na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere („solely or to a decisive extent“) na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom, (Mariana Marinescu v. Rumunsko - rozsudok ESĽP z 2. februára 2010, Emen v. Turecko - rozsudok ESĽP z 26. januára 2010, Van Mechelen a ďalší v. Holandsko - rozsudok ESĽP z 23. apríla 1997, Visser v. Holandsko - rozsudok ESĽP zo 14. februára 2002, Al-Khawaja a Tahery v. Spojené kráľovstvo - rozsudok ESĽP z 15. decembra 2011 a ďalšie).

69. Zo spisu súdu prvého stupňa vyplýva, že na hlavnom pojednávaní boli vypočuté obe menované znalkyne a so súhlasom strán boli prečítané aj závery ich znaleckých posudkov. Z rozsudku súdu prvého stupňa však nevyplýva, že by odsúdenie obvineného bolo založené v rozhodujúcej miere, resp. výlučne na predmetných znaleckých posudkoch. Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozsudku síce uviedol, čo tá ktorá znalkyňa vypovedala na hlavnom pojednávaní (str. 6 - 8 jeho rozsudku) a zároveň uviedol, že prečítané závery znaleckých posudkov dotknutých znalkyň korešpondujú s ich výpoveďami na hlavnom pojednávaní (str. 12 rozsudku), avšak ani výpovede znalkyň a ani závery ich znaleckých posudkov nezačlenil do sústavy dôkazov preukazujúcich vinu obvineného. Súd prvého stupňa totiž v odôvodnení svojho rozsudku len reagoval na námietky obhajoby vo vzťahu k znaleckým posudkom dotknutých znalkyň, avšak ani výrok o vine a ani výrok o treste o sporné znalecké dokazovanie neoprel. Pokiaľ teda nie je možné dospieť k záveru, že by predmetné znalecké dokazovanie malo akýkoľvek vplyv na rozsudok súdu prvého stupňa, resp. na napadnuté uznesenie, potom je bezpredmetné riešiť otázku, či znalecké dokazovanie ne/bolo, vykonané zákonným spôsobom.

70. Je potrebné obvinenému prisvedčiť, že reakcia súdu prvého stupňa na jeho námietky voči dotknutým znaleckým posudkom nebola správna, keď argumentáciu obvineného označil za „laické spochybňovanie záverov znaleckých posudkov bez adekvátnej odbornej argumentácie“, ktoré „nie je v trestnom konaní prípustné“. Súd prvého stupňa totiž opomenul, že obvinený môže spochybňovať v trestnom konaní vykonávané dôkazy, čo plynie z § 34 ods. 1 Trestného poriadku, pričom úlohou súdu nie je jeho argumentáciu znevažovať, ale na ňu relevantne odpovedať. Navyše výhrady obvineného k predmetným znaleckým posudkom neboli „laickým spochybňovaním“, ale poukazovaním najmä na fakt, že obvinený testovanie nevykonal sám, ale toto za neho v podstate urobili znalkyne, čo skutočne spochybňuje relevantnosť záverov ich znaleckých posudkov. Pokiaľ súd prvého stupňa v tejto súvislosti uviedol, že obe znalkyne sú vo svojom odbore profesionálky a „je vysoký predpoklad, že vedia, akým spôsobom vykonávať testy a pohovory so subjektmi posudkov“, k tomu je potrebné uviesť, že znalecký posudok je dôkazný prostriedok, ktorý je objektom hodnotenia zo strany konajúceho orgánu tak, ako aj iné dôkazné prostriedky, ktoré hodnotenie nemôže byť založené na „vysokom predpoklade“ o správnosti znaleckého posudku, ale na preverení jeho správnosti tak, aby boli odstránené všetky pochybnosti alebo nejasnosti o správnosti jeho záverov, súčasťou čoho je aj preverenie postupu, akým znalec k svojim záverom dospel. Na uvedenú povinnosť však súd prvého stupňa zjavne rezignoval.

71. Pokiaľ ide o námietku možnej zaujatosti predsedu senátu súdu prvého stupňa, ktorú obvinený opieral o vyjadrenie predsedu senátu súdu prvého stupňa smerom k jeho obhajkyňi na hlavnom pojednávaní konanom 28. septembra 2022, k tomu najvyšší súd uvádza, že reakcia predsedu senátu súdu prvého stupňa smerom k obhajkyňi bola neadekvátne a nevhodná, keďže otázky obhajkyne legitímne smerovali k prevereniu správnosti záverov podaného znaleckého posudku. Napriek tejto skutočnosti však, podľa názoru najvyššieho súdu, reakcia predsedu senátu nedosiahla takú intenzitu, aby z nej bolo možné vyvodzovať pochybnosti o jeho nezaujatosti. Najvyšší súd zároveň poznamenáva, že prvá reakcia obvineného na predmetné vyjadrenie predsedu senátu, ktorú by bolo možné považovať za vznesenie námietky zaujatosti, bola obsiahnutá až v písomnom odôvodnení odvolania proti rozsudku súdu prvého stupňa, ktoré bolo súdu prvého stupňa doručené 20. novembra 2023, teda s takým odstupom času, ktorý nie je možné považovať za vznesenie námietky „bez meškania“ podľa § 31 ods. 4 Trestného poriadku. Pokiaľ teda o námietke zaujatosti, ktorá nebola vznesená bezodkladne podľa § 32 ods. 6

Trestného poriadku nie je potrebné konať (nekoná sa o nej), potom oneskorene podaná námietka zaujatosti nenaplnia podmienku plynúcu z § 371 ods. 4 Trestného poriadku, podľa ktorého v prípade dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. a) až písm. g) Trestného poriadku je nevyhnutné (predpokladom úspešne podaného dovolania), aby okolnosť, ktorá bola obvinenému známa už v pôvodnom konaní, obvinený namietal najneskôr v konaní pred odvolacím súdom. Inak povedané, pokiaľ obvinený na podklade okolnosti, ktorá mu bola známa už v pôvodnom konaní, nevzniesol námietku zaujatosti bez meškania, potom ani za predpokladu, že by takú zaujatosť namietal najneskôr v konaní pred odvolacím súdom, by ju dovolací súd nemohol vecne prejednať.

72. Námietkou obvineného, že s telom poškodenej muselo byť manipulované, sa súd prvého stupňa v dôvodoch svojho rozhodnutia zaoberal, keď takú manipuláciu vylúčil poukazujúc na výpoveď svedka K. C. ml., ktorý na hlavnom pojednávaní konanom 28. septembra 2022 potvrdil, že po vstupe do miestnosti videl na zemi ležať poškodenú v polohe tak, ako bola zachytená na fotodokumentácii vyhotovenej pri obhliadke miesta činu 5. októbra 2021 so začiatkom obhliadky o 07.05 hod. v spojení so Zápisnicou o obhliadke miesta činu, počas ktorej ohliadajúci lekár MUDr. K. V., PhD. (pozn. v rozsudku súdu prvého stupňa nesprávne uvedené „MUDr. V.“) skonštatoval, že telo poškodenej sa nachádza v ležiacej polohe na pravej ploche tela. Z uvedeného potom súd prvého stupňa vyvodil, že pokiaľ svedok K. C. ml. videl telo poškodenej pred svedkom K. X. (pozn. člen hliadky Policajného zboru, ktorý vypovedal, že poškodená ležala na ľavom boku) v polohe, v akej bolo ohliadané aj MUDr. V., PhD., potom s telom poškodenej nemohlo byť manipulované po tom, ako do domu vošiel K. C. ml.

73. Obvinený tiež poukázal na Správu o prehliadke mŕtveho tela z 5. októbra 2021 v čase o 03.30 hod. vypracovanú MUDr. O. G., podľa ktorej bola poloha tela poškodenej „na chrbte“, ako aj na výpoveď znalca MUDr. V., PhD., podľa ktorého muselo byť telo poškodenej utreté, umyté, resp. utierané a v tejto súvislosti na hlavnom pojednávaní konanom 9. novembra 2022 navrhoval vypočítať ohliadajúceho lekára a zdravotníkov rýchlej zdravotnej pomoci. K tomuto návrhu sa vyjadrila prokurátorka, ktorá uviedla, že úvahy obhajoby o manipulácii s telom sú len domnienky, s ktorým názorom sa súd prvého stupňa stotožnil a uznesením podľa § 272 ods. 2 Trestného poriadku návrh obvineného na doplnenie dokazovania zamietol. Podľa názoru najvyššieho súdu obvinený svoj návrh na doplnenie dokazovania riadne neodôvodnil v tom smere, aká skutočnosť by sa takým návrhom na doplnenie dokazovania preukázala, keď vykonané dokazovanie nepotvrdzovalo, že by sa na mieste činu mala okrem obvineného a poškodenej nachádzať iná osoba. Za týchto okolností potom zamietnutie návrhu obvineného na doplnenie dokazovania dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nezakladá.

74. Súd prvého stupňa dal obvinenému odpoveď aj na otázku týkajúcu sa utretia tela poškodenej, keď poukázal na Zápisnicu o obhliadke miesta činu, pri ktorej bola ako stopa č. 12 zaistená zakrvavená textília, pričom znaleckým dokazovaním bolo preukázané, že na textílii bola krv poškodenej.

75. Čo sa týka námietky obvineného založenej na tom, že v jeho trestnej veci mala byť aplikovaná zásada „v pochybnostiach v prospech obvineného“ (in dubio pro reo), táto taktiež súvisí s otázkou skutkového stavu a hodnotením dôkazov, ktorých preskúmanie je v dovolacom konaní neprípustné. Použitie tejto zásady, ktorá vyplýva z ustanovenia § 2 ods. 4 Trestného poriadku, prichádza do úvahy len vtedy, ak pochybnosti, ktoré vznikli v trestnom konaní o dokazovanej skutočnosti, trvajú aj po vykonaní a zhodnotení všetkých dostupných dôkazov, ktoré môžu reálne prispieť k náležitému zisteniu skutkového stavu, a to v rozsahu nevyhnutnom na objektívne, stavu veci a zákonu zodpovedajúce spravodlivé rozhodnutie (R 28/1998). Ak však súd vykonal všetky dostupné dôkazy, vyhodnotil ich (pričom v konaní nevzhladol pochybnosti o dokazovaných skutočnostiach) a následne dospel k určitým skutkovým a právnym záverom (ktoré sú zároveň presvedčivé), túto zásadu nie je možné aplikovať. Najvyšší súd na tomto mieste poznamenáva, že z odôvodnení rozsudku súdu prvého stupňa, ako aj napadnutého uznesenia celkom zjavne vyplýva, že ani súd prvého stupňa a ani krajský súd nemali žiadne pochybnosti o tom, že vina obvineného bola vykonaným dokazovaním preukázaná bez dôvodných pochybností.

76. Pokiaľ ide o námietku absencie vlastnoručného podpisu predsedu senátu na rozsudku súdu prvého

stupňa, ktorý bol doručený obhajkyňi obvineného najvyšší súd upriamuje pozornosť na § 61 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špecializovaný trestný súd a vojenské sudy, podľa ktorého predseda senátu podpisuje len prvopis rozhodnutia, pričom stranám konania sa doručuje rovnopis rozsudku (§ 173 ods. 1 Trestného poriadku), ktorý podľa § 61 ods. 2 cit. vyhlášky podpisuje osoba zodpovedná za správnosť vyhotovenia rozhodnutia.

II.

77. Obvinený aktuálne vykonáva trest odňatia slobody uložený mu rozsudkom súdu prvého stupňa v spojení s napadnutým uznesením, ktoré najvyšší súd týmto rozsudkom zrušil, preto bolo jeho povinnosťou podľa § 380 ods. 2 Trestného poriadku rozhodnúť o väzbe obvineného.

78. Podľa § 71 ods. 1 písm. a), písm. c) Trestného poriadku obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, najmä ak nemožno jeho totožnosť ihneď zistiť, ak nemá stále bydlisko alebo ak mu hrozí vysoký trest, alebo bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil a ak vzhľadom na osobu obvineného, povahu alebo závažnosť trestného činu, pre ktorý je trestne stíhaný, nie je v čase rozhodovania o väzbe možné väzbu nahradiť podľa § 80 alebo § 81.

79. Na základe doteraz zabezpečených dôkazov možno, podľa názoru najvyššieho súdu, urobiť záver o tom, že z nich plynúce skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bola na obvineného podaná obžaloba bol spáchaný, pričom je nepochybné, že má znaky trestného činu a sú tu dôvody na podozrenie, že ho spáchal práve obvinený.

80. Aj podľa názoru najvyššieho súdu, z doposiaľ vykonaného dokazovania, opierajúc tento záver najmä o výsledky znaleckého dokazovania znaleckým posudkom Kriminalistického a expertízneho ústavu Policajného zboru z 1. decembra 2021, č. ČES: PPZ-KEU-KE-EXP-2021/2302 popisujúcim zaistené stopy, z ktorého vyplýva, že na vecnej stope č. 5 - kuchynskom noži s drevenou rukoväťou bola na mieste pripojenia čepele k rukoväti a z hrán a ostria čepele noža zistená prítomnosť DNA pochádzajúceho od poškodenej a z vrchnej časti rukoväte tohto noža, ako aj zo spodnej hrany jeho rukoväte bola zistená prítomnosť zmiešaného biologického materiálu pochádzajúceho od najmenej dvoch osôb - poškodenej a obvineného, ďalej o výsledky znaleckého dokazovania z odvetvia súdneho lekárstva popisujúce mechanizmus vzniku zranení poškodenej, z ktorého plynie aj záver, že smrť poškodenej spôsobilo cudzie zavinenie a samovražda je vylúčená, ako aj o výpoveď svedka K. C. ml., ktorý bol na mieste činu po skutku, videl obeť - poškodenú, vražednú zbraň, aj to, ako obvinený odstraňoval stopy po skutku, ako aj o Zápisnicu o obhliadke miesta činu, vyplýva dôvodné podozrenie, obvinený mal žalovaný skutok spáchať v podstate tak, ako sa mu obžalobou kladie za vinu.

81. Napokon najvyšší súd nezrušil napadnuté uznesenie z dôvodu, že by mal pochybnosti o zistenom skutku, ale „len“ z dôvodu, že zistený skutok bol neprávne právne (prísnejšie) kvalifikovaný a z dôvodu, že sudy nižšieho stupňa nedostatočne odôvodnili svoje rozhodnutie o treste, čo dôvodnosť trestného stíhania nijakým spôsobom nespochybňuje.

82. Najvyšší súd zároveň dospel k záveru, že u obvineného existujú dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) a písm. c) Trestného poriadku, teda obava, že v prípade ďalšieho stíhania obvineného na slobode by obvinený mohol ujsť alebo sa skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu a zároveň obava, že by mohol pokračovať v trestnej činnosti.

83. Pokiaľ ide o dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, tento je založený na skutočnosti, že obvinenému v prípade uznania viny hrozí uloženie trestu odňatia slobody na pätnásť až dvadsať rokov, ktorý trest možno bezpochyby považovať za vysoký. Trestný poriadok síce neobsahuje definíciu „vysokého trestu“, avšak podľa ustálenej súdnej praxe je ním potrebné považovať trest okolo

osem rokov (R 90/2015, uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 61/2012, ale aj nálezy Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 3294/09, sp. zn. I. ÚS 2208/13).

84. Európsky súd pre ľudské práva považuje závažnosť obvinenia a s tým spojenú závažnosť trestu, ktorému obvinený čelí, za dostatočný dôvod sám osebe iba na obmedzenú dobu. Potom ho štandardne považuje skôr len za jeden z argumentov na podporu tvrdenia, že väzba bola odôvodnená nebezpečenstvom, že sťažovateľ ujde, pokiaľ by bol prepustený na slobodu, hoci teoreticky závažnosť hroziaceho trestu môže byť pre obvineného dost' silnou motiváciou tiež na to, aby maril vyšetrowanie alebo pokračoval v trestnej činnosti. Európsky súd pre ľudské práva zároveň opakovane upozornil, že závažnosť vznesených obvinení a z toho plynúca závažnosť hroziaceho trestu nemôže sama osebe slúžiť ako ospravedlnenie dlhotrvajúcej väzby (Iljiov proti Bulharsku), pričom nebezpečenstvo útoku zo strachu pred sankciou sa postupom času znižuje aj preto, že pokiaľ sa do dĺžky trestu započítava doba väzby, znižuje sa tým doba, ktorú by obvinený musel stráviť výkonom trestu po jeho prípadnom odsúdení (Neumeister proti Rakúsku). Odôvodnenie takzvanej útekovej väzby aj „len“ vysokým trestom v počiatových štádiách väzby pripúšťa vo svojich rozhodnutiach aj Ústavný súd Slovenskej republiky (napríklad sp. zn. III. ÚS 522/2011, II. ÚS 455/2014, IV. ÚS 561/2013). Najvyšší súd doplna, že osobná sloboda obvineného bola väzbou obmedzená 31. marca 2026, pričom podľa § 380 ods. 3 Trestného poriadku sa dĺžka trvania tejto väzby posudzuje samostatne a nezávisle od väzby obvineného v pôvodnom konaní. Na väzobné stíhanie obvineného na podklade tohto rozsudku je preto potrebné nahliadať ako na väzbu v jej počiatových štádiách, kedy aj samotná hrozba uloženia vysokého trestu postačuje na naplnenie dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku.

85. K hrozbe uloženia vysokého trestu navyiac pristupuje aj fakt, že z vyjadrenia obvineného pri jeho výsluchu možno vyvodit', že nemá stále bydlisko. Obvinený síce uviedol, že má zabezpečené bývanie u svojho synovca, túto skutočnosť však žiadnym spôsobom nepreukázal, resp. nedokladoval. Z vyjadrenia obvineného tiež možno vyvodit', že sa na miesto jeho trvalého bydliska vrátiť nemôže, keďže aj v čase spáchania stíhaného skutku sa na ňom zdržoval len na poklade nájomného vzťahu, ktorého trvanie vzhľadom na viac ako štvorročný odstup od spáchania stíhaného skutku, nepreukázal.

86. Pokiaľ ide o preventívny dôvod väzby [§ 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku], tento najvyšší súd vzhliadol v tom, že obvinený bol v minulosti opakovane súdne trestaný (v odpise registra trestov má 8 záznamov), a hoci sa na neho vo všetkých prípadoch hľadí, akoby nebol odsúdený, nemožno odhliadnuť od skutočnosti, že v minulosti sa už trestnej činnosti (pozn. majetkovej a aj násilnej) dopustil, čo už môže nasvedčovať tomu, že má ľahostajný prístup k dodržiavaniu všeobecne záväzných právnych predpisov a všeobecne akceptovaných pravidiel správania sa, resp. to môže poukazovať na jeho možné sklony k páchaniu trestnej činnosti. K uvedenému tiež pristupuje fakt, že obvinený je dôvodne podozrivý zo spáchania obzvlášť závažného zločinu vraždy, pričom motív jeho konania zistený nebol, čo tiež zvyšuje obavu z možného pokračovania v páchaní trestnej činnosti, a to aj násilného charakteru.

87. Najvyšší súd zároveň dospel k záveru, že väzbu obvineného nie je možné nahradiť dohľadom probačného a mediačného úradníka.

88. Obvinený je v prejednávanej veci stíhaný pre obzvlášť závažný zločin. Podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ak je daný dôvod väzby, okrem dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) alebo ods. 3 písm. b), môže súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie ponechať obvineného na slobode alebo prepustiť ho na slobodu, ak s ohľadom na osobu obvineného a povahu prejednávaneho prípadu možno účel väzby dosiahnuť dohľadom probačného a mediačného úradníka nad obvineným alebo odovzdaním dohľadu nad obvineným do iného členského štátu Európskej únie podľa osobitného predpisu.

89. Podľa tretej vety § 80 ods. 2 Trestného poriadku ak je obvinený stíhaný pre obzvlášť závažný zločin, je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 3 písm. a), c), alebo e), alebo obvinený bol vzatý do väzby podľa odseku 3 alebo podľa § 81 ods. 4, možno záruku alebo sľub prijať alebo uložiť dohľad, len ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu.

90. Samotná požiadavka existencie výnimočných okolností na prepustenie z väzby osoby stíhanej pre podozrenie zo spáchania obzvlášť závažného zločinu vo svojej podstate predpokladá vyššiu mieru rizika, že osoby stíhané za závažnú trestnú činnosť by sa v prípade ich prepustenia z väzby snažili utiecť alebo sa skrývať, aby sa tak vyhli trestnému stíhaniu, pôsobili na svedkov, znalcov či spoluobvinených s úmyslom mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, či pokračovali v trestnej činnosti. Podmienka zisťovania takýchto výnimočných okolností na nahradenie väzby zárukou tak podľa názoru ústavného súdu sleduje legitímny cieľ a je ústavne udržateľná (uznesenie ústavného súdu z 8. septembra 2015, sp. zn. III. ÚS 431/2015).

91. Za výnimočné okolnosti prípadu pre účely ustanovení § 80 ods. 2 a § 81 ods. 1 Trestného poriadku je potrebné považovať okolnosti, ktoré sa nevyskytujú bežne. Výnimočné okolnosti sú preto také okolnosti, ktoré sa svojím významom, či obsahom približujú okolnostiam uvedeným v § 39 Trestného zákona odôvodňujúcim mimoriadne zníženie trestu.

92. Výnimočné okolnosti prípadu je potom potrebné posudzovať z hľadiska pomerov páchatel'a a okolností posudzovaného prípadu. Pod pojmom „pomery páchatel'a" mal zákonodarca na mysli okolnosti týkajúce sa osoby páchatel'a, jeho osobných a rodinných pomerov, teda okolností, ktoré nesúvisia s trestnou činnosťou, pre ktorú je stíhaný. Tieto okolnosti musia existovať v čase rozhodnutia. Pri posudzovaní osoby páchatel'a treba zohľadniť jeho predchádzajúci spôsob života (primerane napríklad uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tost 18/2009). Za „okolnosti prípadu" treba považovať všetky skutočnosti, ktoré majú vplyv na posúdenie povahy, charakteru a závažnosti trestného činu, vrátane možnosti nápravy páchatel'a. Výnimočné okolnosti prípadu potom možno odôvodniť aj takými okolnosťami, ktoré sú znakom príslušnej skutkovej podstaty trestného činu, pokiaľ ich význam alebo intenzita, ktorou boli naplnené, výraznejšie vybočujú z obvyklých prípadov takýchto trestných činov, a preto by odôvodňovali zhovievavejší prístup pri ukladaní trestu. Okolnosťami prípadu však môžu byť aj také okolnosti, ktoré nie sú nevyhnutnou súčasťou príslušnej skutkovej podstaty, pokiaľ sa v danej kvalite a kvantite pravidelne nevyskytujú. (Primerane R 111/1999, R 41/1994, R I/1965, R 52/1967). Za takéto okolnosti však spravidla nemožno považovať dobrú povest' páchatel'a, skutočnosť, že viedol riadny život a doposiaľ nebol súdne trestaný (primerane R 35/1963).

93. V prejednávanej veci najvyšší súd žiadne výnimočné okolnosti prípadu, ktoré by väzbu obvineného umožňovali nahradiť dohľadom probačného a mediačného úradníka, či iným inštitútom predpokladaným Trestným poriadkom nezistil a za také nepovažuje ani vek obvineného a ani jeho zrakový hendikep. Vek je objektívnou skutočnosťou a nie výnimočnou okolnosťou a pokiaľ ide o zrakové postihnutie obvineného, toto nie je takého charakteru, aby mu jeho väzobné stíhanie sťažovalo spôsobom, že by ho bolo potrebné vyhodnotiť ako neprimerané, resp. neznesiteľné.

94. Zároveň najvyšší súd určil, že obvinený bude väzbu vykonávať v Ústave na výkon väzby Košice, keďže jeho trestné stíhanie sa dostalo do štádia odvolacieho konania pred Krajským súdom v Košiciach s tým, že väzba obvineného začala plynúť okamihom vyhlásenia tohto rozsudku 31. marca 2026 o 11.15 hod.

95. Na základe vyššie uvedených dôvodov preto najvyšší súd jednomyselne rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.